

МИЛЕШЕВЦИ СУ ИЗВРШИЛИ ЗАДАТАК

Покрет нас је шненадаго како смо, бар последњих дана, били наникли на часге покрете, иако покрет није изснађење у рату. А у овом поготово. Изненадио нас је зато што смо завршили ове припреме за приредбу у малој, нахериој школи у Прибојским Голешима. Партизански брзо, слила оу се из раштрканих оеоских кућица у колону одељења Милешевске чете и са првим сумраком утонула у дубоку долиу Голешке реке. Кроз дроњке тмурних облака понекад жмирне усамљена звезда. У густом мраку и ово мало светлости помаже, или нам се само чини да помаже.

Дуго смо ишли кроз шумовиту долину некуд на југ. Пажљиво смо заобилазили засеоке Забрдњих Толаца, Врбова и Ожља, па и усамљене кућере и торове. Са врх Ожља колона је завила према западу.

— Ово ми на нешто мирише! — шапуће Драпиша Вараклић.

— Мирише на кржаве гаће! — упада Нијазија Мусабеговић.

— Е, код мене би могло да замирише само на кржаве панталоне, — забрунда прилично глаоно митраљецац Бране Дука, звани „Алга“.

— Немој да замиришу на што друго, а за крв ћемо лако! — Прекиде га „чика Брандо“ (Смајо Влаховљак).

— Тишина и о'стојање! — стиже команда са чела.

Мук обавм колану. У згуснутој тами шуме одзвања само потмули бат неуједначеног корака чете и уморно отпухивање. Јеоња ноћ споро одмиче.

— Да ми ово не идемо на Пљевља? — шапће неко.

— Шта ћемо тамо?

— Чуо сам да се згрецала силна војска из Црне Горе око Пљеваља. Сигурно нису дошли да тамо прожславе сутрашњи дан уједињења пропале Краљевине.

* # *

Поноћ је давно била прошла кад омо ое зауставили на кода извад Бучевоке ријеке. Шта ли ћемо сад овде? Пљевља су још далеко и лијево.

— Друтови, поче тихо командир Добрица Баковић — доле испред нас налази се жандармеријока станица Бучје. У њој има двадеоетак талијанских карабињера и, можда, неколико четника. Мо/рамо до зоре да их ликвидирамо. Ми одавде помажемо друговима који ноћас нападају Пљевља. . Ја ћу командовати почетак напзда!

— Шта ти ја рекох?. . . Гаће имају ријеч! — шапће Бранко.
— Можда и панталове! — заједљиво упада Буде Думић, али довољно гласно да чује и Бране.

* # *

Страшно је кад се лежи на мокрој земљи у децембарској ноћи која никако не пролази. Облаци се улењили па као да размишљају, а никако да ое одлуче: да ли да престану са досадном ситном кишом па да пусте снег, или обоје заједно. Спустили се сасвим ниско па шлицају љигавим пипцима по потиљку. Ледена јеца пуше низ кичму.

Зенице боле, а никако да уочим станицу. Камандир рече да Зе ту, одмах иопод косе, можда нема ни стотинак метара до ње. Доле ое ништа не чује.

Слабашан блесак затитра горе иза Чемерна. Блесну још једном и јаче, а затим трбуси облака поруменеше. Још се ништа не чује, али је већ свима јасно да је тамо почело.

Потмула, страшна експлозија прогута блесак доле иопред нас.

Пали и и и ! У ствари, само последњи пискави слог изрони ш грмљшине.

Отелнут хук залуља хладну тишину ноћи. У блеску пушчане и митраљеске ватре лудо поиграва жандармеријока станица, трза се и пропиње у мрак. Из ње и око ње палацају пламени језици, а челична киша рови земљу око нас. Пискутави ројеви јуре изнад развученог стрељачког строја и губе ое негде у Ожљу и Дебелом Бријегу. Карабињери ое бране из станице и два бункера испред зграде. Бункери су одвојени цестом Пљевља — Рудо. Борба одавно траје, али се исход не назире. Талијани не омањују ватру, а ми се не одлучујемо на директан напад преко чистине. Одозго би било немогуће прићи без великих губитака,

Пред зору дуну северац и навали снег. Најпре крупан и влажан, а затим ове ситнији и сувљи. Бије право у очи. Иако је земља влажна, поче да бели. Видљивост постаде боља.

Померамо се и поправљамо раопоред. Бошко Шкрбо са овојом десетаном обазриво заобилази са левог бока, а Михаило Нинчић са деоног. Борба повремено спласне, али за кратко. Талијани се плаше тишине. Горе, иза Чемерна кључа. Небо ое зажарило.

— Идем ја за оиај пласт доле у ливади, — гунђа Бране — оданде }е љепше да тучем, — па и не чекајући саглаоност, шмугну са помоћником низ бријег.

—¹ Ех, браћо, уштапих се 'вако лежећи! — чу се Буде Думић, па се лењо подиже и протешу неколико пута. Саже ое па подиже некакав цак на коме је лежао, истрео га, а затим увлачећи ћошкове један у други, направи капуљачу па је пребаци преко главе. Изађе затим на ивицу и пође дуж косе. Један подужи рафал прошиша поред њега. Он само одмахну руком па продужи даље.

— Лези, несрећо једна! Хоћеш да изгубиш то мало тинтаре! — викну приличш строго комесар Велибор.

— Неће ваљда... покрио сам је цаком! — шеретоки одговори Буде и продужи шетњу.

У зору наста кратко затишје, а затим жестоко закркља, најпре са левог, па и са деоног крила. Бушимо станицу са свих страна. Доле, у клиоури Сутјеоке, ломи ое хука и са муком одлива према Херцегавачким Голешима. Бошкова група пришла је сасвим близу. Бацају бомбе. Кроз пушакрницу на зазиданом прозору појави се бела застава.

Бледи и са рукама изнад глава, полако излазе карабињери и постројавају се на цести у две врсте. Одозго, изнад цесте, низ цев „брна" клизи обазрив поглед друга Брана. Што ред пред њима више нараста, поглед му је омиренији. Не издржа душ лежећи. Са чудним изразом гађења и сажалења устаде и опкорачи митраљез. Постаја мало зурећи негде у даљину, па се окрете и погледа изнад себе. Тек сад виде да се налази испод пласта оена и награнка, уместо иза неког заклона, па ое зачуђено обрати помоћнику Туфу Хацагићу:

— Видиш ли ти, мој Туфо, да омо овде могли погинути?

— Али зато нисмо покисли, ... а два добра никад не иду заједно! — утеши га Туфо.

Станица личи на провинцијоку бакалницу. Свега и свачега има у њој: цакова пуних брашна, шећера, макарона, пакета кафе, двопека; сандука муниције, мармеладе; брижљиво сложена одећа и опрема у рафовима, конзерве свих врста, цигарете. Као да су дошли да векују овде. Једно одељење у подруму пуно сандука муниције и бомби.

— Имаће мој нови друг доста хране! — одушевљено викну Јован Томаш, нежно гладећи нови, заробљени пушкомитраљез.

У једној просторији, уредно положени на нову ћебад, леже три мртва карабињера. У другом углу лежи један рањеник, још непревијен. Потмуло јечи и престрављено нас гледа. Млад као и ми. Расприча се пошто га превиомо и положиомо на кревет:

— Вои топри бандити! — обрати ое весело Драгомиру Дивцу.

— Бандит ти је ћаћа и твој Мусолини! — одбруси љутито Драгомир.

Талијан уплашено трепће, па се брзо прибра.

— Си, си, сињоре, Мусолини бандит!

— А ти? — пита Драшмир и показује прстом у њега. Талијан се ушептрљао, труди се да схвати шта га Драгомир пита, па наједном весело викну:

— Си, си, ио бандито! Ко ме вои! . . . Ио комунисто!

— Да не покушаваш да га преваопиташ? — прекиде их Милоје Тописировић, који подуго слушаше са врата разговор ове двојице.

— Па, можда, не би било лоше покушати нешто.

— Преваспитаће се они сами док их сабијемо у њихову сопствену „чизму“, а одатле — ово је најбоље ваопитно средство, — закључи Милоје, показујући нови заробљени карабин.

Одјутрило је увелико. Бучно претресајући ноћашњу акцију, прикупљамо се на кооци изнад станице. Ово је прва већа борба Милешевоке партизанске чете. Акција је потпуно уопела. Нико од наших није ни рањен, а задатак смо извршили и заробили деветнаест карабињера, поред оних убијених и рањених. Наша чета је јача за два пушкомитраљеза. О другом плену да ое и не говори. Зар то није довољно да се победа слави у весељу? Али весеље је некако усиљено. Некакве зле слутње копкају по души. Тамо, иза Чемерна не иде добро. На жалост и курир уокоро потврди оно што ниоомо желели да чујемо: Пљевља нису ослобођена. Зато наша победа није довољна за право весеље.

Раде НИНЧИЋ